

II MONITORING IMPLEMENTACIJE POSTOJEĆIH ZAKONA

1. Zakon o javnom informisanju

Implementacija Zakona o javnom informisanju, kao osnovnog medijskog zakona, obrađena je kroz odeljak o slobodi izražavanja.

2. Zakon o radiodifuziji

Beograd, 10.7.2009 – Savet Republičke radiodifuzne agencije (RRA) žalio se na rešenje Opštinskog organa za prekršaje u Majdanpeku kojim je Gordanu Ursuloviću izrečena opomena zbog emitovanja programa bez dozvole. U saopštenju Saveta navodi se da je, uzimajući u obzir stepen društvene opasnosti, opomena neodgovarajuća sankcija za učinjeni prekršaj i obesmišljava napore RRA da iskoreni piratsko emitovanje.

Zakonom o radiodifuziji, predviđeno je da će se novčanom kaznom od 300.000 do 1.000.000 dinara kazniti za prekršaj pravno lice koje emituje program bez dozvole RRA, a da će se novčanom kaznom od 20.000 do 50.000 dinara za isti prekršaj kazniti i odgovorno lice u pravnom licu i fizičko lice. U skladu sa Zakonom o prekršajima koji je primenjivan u konkretnom postupku, umesto propisane kazne za prekršaj, može se izreći opomena, ako postoje okolnosti koje u znatnoj meri umanjuju odgovornost učinioca, tako da se može očekivati da će se ubuduće kloniti vršenja prekršaja i bez izricanja kazne. Nije poznato koje su okolnosti u konkretnom slučaju u znatnoj meri umanjivale odgovornost učinioca, te na osnovu čega je Opštinski organ za prekršaje u Majdanpeku našao da se, u slučaju Gordana Ursulovića, može očekivati da će se ubuduće kloniti vršenja prekršaja i bez izricanja kazne. Ova odluka, međutim, potvrđuje i ranije iznošene navode RRA da je kaznena politika za piratsko emitovanje neprihvatljivo blaga, te da zaista u priličnoj meri obesmišljava napore da se piratsko emitovanje iskoreni.

Beograd, 10.7.2009 – U službenom glasniku Republike Srbije broj 50/2009 objavljen je Pravilnik o izmenama i dopunama Pravilnika o merilima za utvrđivanje visine naknade za emitovanje radio i/ili televizijskog programa. Izmenama je osnovica za utvrđivanje naknade smanjena sa 13,5 dinara na 12,825 dinara. Takođe je predviđena jedinstvena formula izračunavanja naknade za sve zone pokrivanja. Iznos naknade za svakog pojedinačnog emitera, utvrđuje se tako što se broj stanovnika u zoni pokrivanja množi koeficijentom 0,6 i osnovicom, koja je utvrđena Pravilnikom. Koeficijent 0,6 je

proporcionalan obavezi komercijalnih emitera da obezbede kvalitetan prijem signala za najmanje 60% stanovništva u zoni pokrivenosti signalom.

Izmenama Pravilnika, najavljenim u sklopu interventnih mera za pomoć medijima u krizi koje je Vlada Republike Srbije usvojila 25. juna, realno su smanjene naknade pojedinim lokalnim i regionalnim emiterima i do 40%. Nacionalnim emiterima naknade su smanjene samo za 5%. Pozitivno je i što je formula za obračun naknade jednostavnija, te emiteri lakše mogu proveravati ispravnost obračuna koji vrši RRA. Ostaje, međutim i dalje problem što, i pored toga što Zakon predviđa dva kriterijuma za obračun naknada (broj stanovnika na području na kome se emituje program i programsku koncepciju emitera), Pravilnik programsku koncepciju kao kriterijum ne uvažava u dovoljnoj meri. Programska koncepcija emitera, odnosno poreklo i vrsta programa, tretiraju se u Pravilniku isključivo kao osnov za naknadno umanjenje naknade, najviše do 20%. U praksi ovakvo umanjenje odobreno je samo televiziji B92 zbog visokog udela sopstvene produkcije i posebno sopstvene produkcije informativnog programa, u programu koji ovaj emiter emituje. Utisak je da RRA ne primenjuje u dovoljnoj meri mehanizme kojima bi se, kroz fleksibilniji obračun naknade, stimulisali kvalitetniji programi, odnosno programi od posebnog javnog interesa.

Beograd, 17.7.2009 – Savet Republičke radiodifuzne agencije (RRA), povodom odluke Vlade Srbije o proglašenju Dana žalosti zbog pogibije srpskih turista u teškoj saobraćajnoj nesreći u Egiptu, objavio je na svojoj Internet prezentaciji obaveštenje u kome se navode programske obaveze emitera u Danu žalosti.

Objavlivanjem obaveštenja o obavezama emitera u Danu žalosti, RRA je u dobroj meri uticao na izbegavanje neujednačene prakse emitera u odnosu izvršavanje svojih programskih obaveza u slučajevima teških nesreća ili drugih tragičnih događaja. Obaveštenje je sadržalo uputstva koja su u svemu bila u skladu sa odredbama Zakona o obeležavanju dana žalosti na teritoriji Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", br. 101/2005), a kojim propisom je utvrđena obaveza emitera da u takvim slučajevima obavezno emituju odluku o proglašenju dana žalosti i o programu njegovog obeležavanja, obaveste javnost o skupovima sećanja koje povodom dana žalosti, te da usklade programsku šemu tako što će umesto redovnih, pre svega zabavnih programa, emitovati programe prikladne danu žalosti.

3. Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja

Beograd, 2.7.2009 – Služba poverenika za informacije od javnog značaja primila je na obradu, od početka svog rada pre četiri godine, 6.426 predmeta, od kojih je 5.600 rešeno. Poverenik Rodoljub Šabić ocenjuje da je služba prerasla u organ vlasti kome građani veruju, ali da nije uspela da dobije i potrebnu podršku Vlade. On je tu ocenu ilustrovao činjenicom da bi služba trebalo da ima 69 saradnika, a ima ih samo 12. Šabić je takođe ukazao da broj neizvršenih rešenja raste i da u ovom trenutku iznosi 220, što „predstavlja poziv drugima da se upuste u kršenje zakona”.

U skladu sa odredbama Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja ("Službeni glasnik RS", br. 120/2004, 54/2007), rešenja i zaključci poverenika su obavezujući, a njihovo izvršenje, u slučaju potrebe, obezbeđuje Vlada Republike Srbije. Informacija koju je Poverenik Rodoljub Šabić izneo, a da u ovom trenutku postoji 220 neizvršenih rešenja, ukazuje da Vlada Republike Srbije, mimo svoje zakonske obaveze, zapravo ne obezbeđuje izvršenje Poverenikovih rešenja, što ukazuje na opstrukciju primene zakona.

4. Ostali zakoni od značaja za medije

Kroz monitoring sproveden u ovom periodu, nisu primećene bitne novine u odnosu na implementaciju ostalih zakona od značaja za medije.